

seet fra denne Side virker man netop ogsaa i oeconomicke Henseende ved at bidrage til, at vi komme ud af disse Forhold. § 5 har jeg talt om. Jeg beklager kun, at det Spørgsmaal, som der er nævnet, ikke kom for Domstolene; men saalænge det ikke er afgjort af disse, holder jeg mig berettiget til at sige, at en Minister ikke har Ret til at forandre den bestaaende Lovgivning, fordi han mener, at en anden Lov gaaer videre i andre Retninger. Med Hensyn til § 6 er det en Selvfølge, at det Tillæg, som den ærede Minister har omtalt, ikke vil møde nogenjohelst Hindring fra min Side. Jeg mener kun, at dette Hensyn ligefrem kan tages i Loven, at der ikke behøver at være Tale om Bevilling, thi jeg er i alle Forhold en stor Modstander af Bevillingsvæsenet, og derfor siger jeg, at en Indenrigsminister ikke skal have Ret til at kunne nægte eller tillade, som han vil, i dette Forhold. Loven bør sige, at hvor der ingen Arving er efter den sidste Fæster, der har Besidderen Ret til at sælge til Fremmede, det er den Ret, vi godt kunne give ham ved Lov, uden at vi behøve at knytte den til Bevilling. Den ærede Ministers Betragtning af § 7 var rigtig nok en heel Deel forskjellig fra min Betragtning, der er den, at det Privilegium, vi i 1861 satte for Godseteren, var meget for stort, saa stort, at vist adskillige af dem, der dengang vare med til at vedtage det, og ialfald en stor Deel af Befolkningen, der kjender til disse Forhold, meget har beklaget, at vi gave Godseteren dette Privilegium. Nu er det engang givet, men — jeg tillader mig her at sige det — det har ikke havt den fulde Virkning, man havde ventet deraf; naar den ærede Minister vil lægge Mærke til den sidste Linte af dette Stykke, vil han vistnok finde, at den Fortolkning, han synes at ville give, ikke kan komme frem deraf. Jeg mener, at naar man sætter, at denne Afgang til at indtage $\frac{1}{10}$ af dette Fæstegods, hvorfra der er solgt $\frac{9}{10}$ til Fæsterne eller deres Efterladte, skal ophøre til et vist Tidspunkt, saaer den langt større Betyd-

ning for Godseteren; naar han veed, at den ophører den 1ste Januar 1875, — eller vi kunne sætte 1876, det er jo ikke det bestemte Aar, det kommer an paa — naar der er sat en bestemt Termin, hvorefter Retten skal falde bort, saaer det meget større Virkning paa de Vedkommende, der have dette Privilegium, i den Tid, hvort de endnu have det. Derfor mener jeg, at den ærede Minister maa være enig med mig i, at naar dette Privilegium tidligere har været Drivfjederen, vil det efter mit Forslag blive en langt større Drivfjeder til at sælge i de Aar, hvort denne Ret beholdes. Slutningen er jo klart den, at her ikke tænkes paa at tage denne Ret bort fra det Hartkorn eller den Jord, det er solgt til den 1ste Januar 1875. Det hedder udtrykkelig: „hørfalder for det Hartkorns Vedkommende, som ikke til den Tid er afhændet“, altsaa af, hvad der til den Tid er afhændet, om end den sidste Dag i 1874, har Jordbrodden Ret til at indtage $\frac{1}{10}$, hvad enten det blev i det paagjældende Aar eller et andet Aar; det er ikke dette, det kommer an paa, men kun at han har solgt inden den 1ste Januar 1875. Det er efter den 1ste Januar 1875, at han mister denne Ret. — Ved § 8 kan jeg være fornøjet med den Udtalelse, som kom fra den ærede Minister, idet den Bemærkning, han gjorde derved, mere, efter hvad jeg troer, kan siges at være formel end reel. Et lignende Forhold som det, at Fæsterne har en Mand, der ikke er Fæster, finder jo Sted i de allerførste og rigeste Familier. Vi have jo Lehnbesiddere, som have Mænd, der ikke ere Lehnbesiddere; men naar man i de høist stillede Classer af Samfundet ikke finder noget Upassende deri, hvorfra skulde man saa finde noget Upassende i, at en Fæsterenke tager en Mand, der ikke er Fæster? Vi have andre lignende Forhold, men jeg vil kun nævne dette. Naar det kan finde Sted i høie adeltige Familier uden at vække Anstød, hvorfra skulde det saa vække Anstød i de lavere Kredse? Hvad ellers angaaer det, at naar Afgifterne